

Valvontaosasto/Tullivalvonta

Tavara- ja liikennevalvonta

Suvi Etelämäki

Eduskunnan talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle EU:n tekoälyasetusta täydentäväksi lainsäädännöksi

Tullin asiantuntijalausunto asiaan HE 46/2025 vp

Tulli kiittää talousvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua asiaan HE 46/2025 vp ja toteaa, että Tullin 4.12.2024 lausuntopalveluun toimittama lausunto on huomioitu hallituksen esityksessä.

Tullin nimeäminen suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaiseksi lelujen osalta tarkoittaa sitä, että Tulli tarvitsee lisää resursseja hoitaakseen sille osoitetut tehtävät. Hallituksen esityksessä ei ole luvattu viranomaisille lisäresursseja kokonaan uusien tehtävien hoitamiseen ja uuden asiantuntemusta vaativan kokonaisuuden haltuunottamiseen. Sen sijaan hallituksen esityksessä todetaan, että viranomaisten tulee ensisijaisesti tehostaa nykyisiä tehtäviään ja sopeuttaa toimintaa.

Kokonaan uuden valvontakohteen haltuunottaminen nykyisillä resursseilla olisi haastavaa.

Tekoälyasetuksen 70 artiklan mukaan toimivaltaiselta viranomaiselta vaaditaan tekoälyteknologioiden, datan ja datalaskennan, henkilötietojen suojan, kyberturvallisuuden, perusoikeuksien ja terveys- ja turvallisuusriskien syvällistä ymmärtämistä sekä voimassa olevien standardien ja oikeudellisten vaatimusten tuntemusta. Tulli huomauttaa, että tekoälyasetuksessa nimenomaan vaaditaan jäsenmaita huolehtimaan viranomaisten riittävästä resursseista.

Käytännössä lelujen markkinavalvontaan liittyvät kulutustavaratutkimukset tehdään Tullin Tullilaboratoriossa. Tullilaboratorion henkilökunta koostuu pääasiassa laboranteista, laboratorioanalytikoista ja kemisteistä. Markkinavalvonnan tehtäviin kuuluu myös päätöksentekoa, joka hoidetaan keskitetysti Tullin tuoteturvallisuusyksikössä jo tällä hetkellä pienillä resursseilla. Uusi tehtävä tulee nykyisten tehtävien lisäksi ja resursseja ei ole mitoitettu niin, että se mahdollistaa tekoälyyn liittyvän kouluttautumisen samanaikaisesti näissä kahdessa toiminnossa nykyisten tehtävien ohella. Tämän vuoksi Tulli on hallituksen esityksen valmisteluvaiheessa kertonut resurssitarpeikseen vuodelle 2026 rekrytoinnin (1,5 htv) ja seuraavina vuosina 3 htv:n verran. Henkilöstökulut jakautuisivat Tullilaboratorion tutkimukseen (2 htv) ja tuoteturvallisuuden päätöksentekoon (1 htv). Tulli katsoo, että sen resurssitarpeet tulisi huomioida, koska hallituksen esityksessä ehdotetaan markkinavalvonnan osalta hajautettua valvontamallia keskitetyn sijaan.

Hallituksen esityksen mukaan Tullille ei säädetä oikeutta määrätä seuraamusmaksuja lelujen osalta vaan seuraamusmaksut ja niihin liittyvät tehtävät (kuten seuraamuslautakunnan jäsenyys) on keskitetty Tukeisiin. Tulli kannattaa tätä ratkaisua.

Allekirjoitus

Suvi Etelämäki
tulliylitarkastaja

